

2.3. BELGIË

2.3.1. Minder melkveehouders, meer koeien

Het aantal melkveehouders daalde tussen 2008 en 2009 met 5,1 %. De daling is van dezelfde grootorde in Vlaanderen en in Wallonië.

Voor het eerst in 10 jaar tijd is het aantal melkkoeien toegenomen. De stijging deed zich uitsluitend in Vlaanderen voor.

Het gemiddelde melkveebedrijf in Vlaanderen telt 41 melkkoeien, in Wallonië 43. Deze cijfers zijn in stijgende lijn in vergelijking met 2008.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2008	2009	% 09/08
a) BELGIE						
Melkkoeien	993.871	593.788	522.906	495.357	503.796	1,7
Zoogkoeien	<u>160.566</u>	<u>508.857</u>	<u>483.276</u>	<u>480.297</u>	<u>479.137</u>	-0,2
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	1.006.182	975.654	982.933	0,7
Melkveehouders	47.053	17.639	15.181	12.699	12.056	-5,1
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	20.756	18.985	18.167	-4,3
b) VLAANDEREN						
Melkkoeien	533.875	327.067	292.958	277.343	285.110	2,8
Zoogkoeien	<u>43.438</u>	<u>182.913</u>	<u>176.354</u>	<u>175.232</u>	<u>174.863</u>	-0,2
TOTAAL	577.313	509.980	469.312	452.575	459.973	1,6
Melkveehouders	27.663	9.961	8.862	7.352	6.971	-5,2
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	11.245	10.290	9.774	-5,0
c) WALLONIE						
Melkkoeien	459.831	266.657	229.948	217.948	218.619	0,3
Zoogkoeien	<u>117.106</u>	<u>325.880</u>	<u>306.922</u>	<u>305.044</u>	<u>304.266</u>	-0,3
TOTAAL	576.937	592.537	536.870	522.992	522.885	0,0
Melkveehouders	19.382	7.676	6.316	5.343	5.080	-4,9
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	9.507	8.692	8.391	-3,5
d) BRUSSELS GEWEST						
Melkkoeien	165	64	71	66	67	1,5
Zoogkoeien	<u>22</u>	<u>64</u>	<u>63</u>	<u>21</u>	<u>8</u>	-61,9
TOTAAL	187	128	134	87	75	-13,8
Melkveehouders	10	2	3	4	5	25,0
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	3	2	-33,3

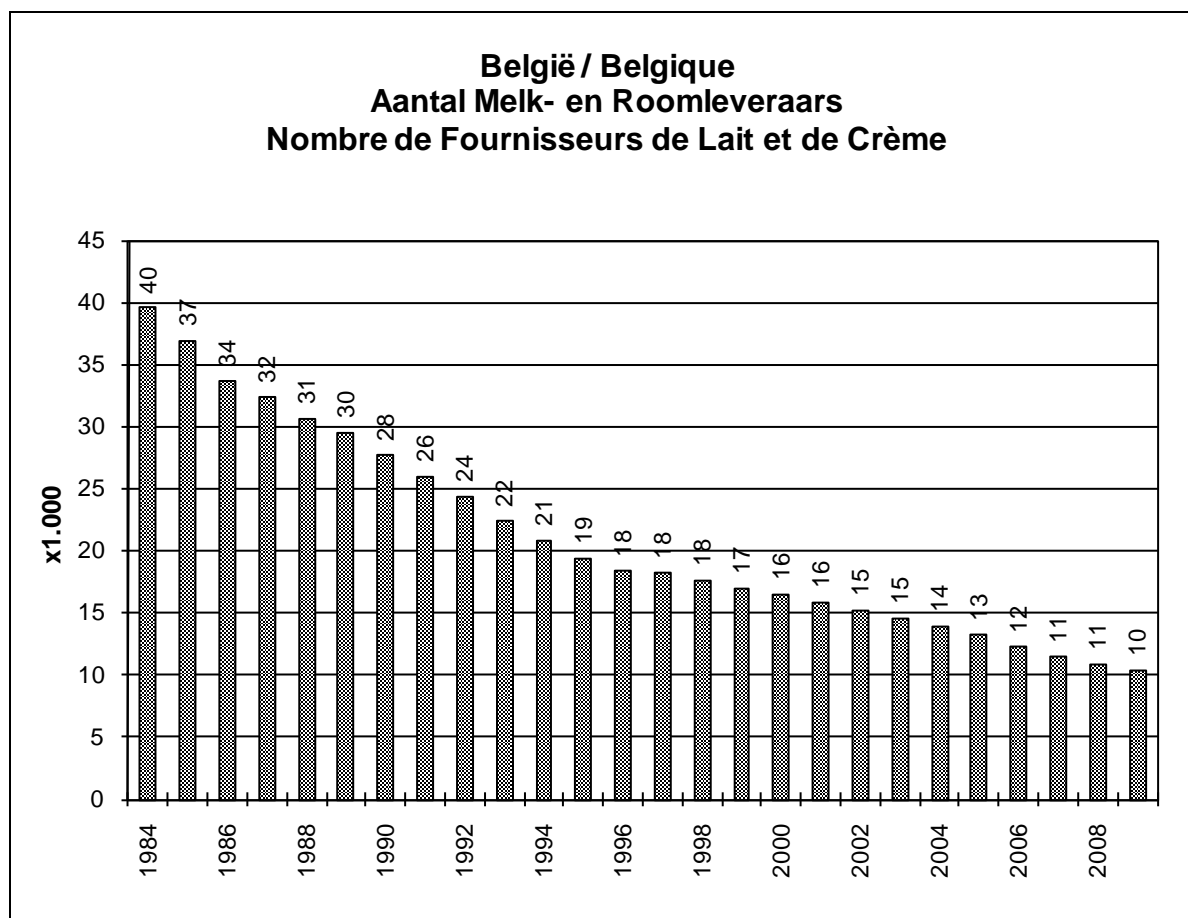
Bron: FOD Economie/ADSEI

2.3.2. Opnieuw grotere daling melkleveraars

De evolutie op maandbasis van het aantal leveraars geeft een beeld van de snelheid van de herstructurering van de productie.

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2008	6.142	4.507	10.649
December 2009	5.748	4.215	9.963
Vershil (%)	-6,4	-6,5	-6,4
April 2009	5.985	4.410	10.395
April 2010	5.661	4.076	9.737
Vershil (%)	-5,4	-7,6	-6,3

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2009 nog gemiddeld 9.963 leveraars actief, waarvan 57,7 % Vlaamse leveraars en 42,3 % Waalse. De herstructureringsbeweging van de zuivelsector was verminderd in 2008: 4,4 % minder Belgische melkleveraars tegen 5,8 % in 2007 en 6,7 % in 2006. In 2009 is de daling van het aantal melkleveraars opnieuw groter, met een licht lager niveau dan in 2006. In 2009 is de daling van het aantal melkleveraars identiek in de twee regio's.

De totale melklevering in 2009 is hoger dan in 2008 met ongeveer 100 miljoen liter (+ 3,3 %). 2008 was gekenmerkt door een licht dalend volume van totale melkleveringen ten opzichte van het jaar ervoor.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1985	3.054.893	-	1998	2.939.022	1,9
1986	3.171.685	3,8	1999	2.898.094	-1,4
1987	3.040.941	-4,1	2000	2.945.392	1,6
1988	2.958.442	-2,7	2001	2.937.807	-0,3
1989	2.995.901	1,3	2002	2.968.894	1,1
1990	2.905.869	-3,0	2003	2.956.094	-0,4
1991	2.877.111	-1,0	2004	2.968.838	0,4
1992	2.870.287	-0,2	2005	2.936.593	-1,1
1993	2.863.430	-0,2	2006	2.924.949	-0,4
1994	2.902.363	1,4	2007	3.008.685	2,9
1995	2.958.169	1,9	2008 (*)	2.998.543	-0,3
1996	2.919.074	-1,3	2009	3.098.002	3,3
1997	2.883.155	-1,2			

(*) Voor februari 2008, correctie schrikkeljaar inbegrepen

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Voor de campagne 2008/2009, zijn de leveringen (met vetcorrectie) 56,9 miljoen liter onder het nationale quotum gebleven, hetzij -1,7 %. Voor het vierde opeenvolgende jaar, werd het nationale quotum dus niet overschreden.

Het effect van de vetcorrecties is gestegen tijdens de campagne 2008/2009 tot 212,9 miljoen liter melkequivalent, of 7,0 % van de melkleveringen. De afwijking tussen het reële vetgehalte en het in rekening te brengen officiële referentievetgehalte blijft aanzienlijk en bereikt 4,12 gram per liter.

Sinds 1 april 2009 werd de vetcorrectiecoëfficiënt gehalveerd voor de melkleveringen waarvan het gemiddelde vetgehalte hoger ligt dan het referentiegehalte. Voor België heeft dit als gevolg dat het volume van de vetcorrectie gehalveerd wordt en dat ongeveer 3,6 % bijkomende melkleveringen mogelijk gemaakt wordt.

2.3.3. Gemiddelde melklevering 25 % groter op 3 jaar tijd

Evolutie melkaanvoer per leveraar (1)

	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil t.o.v. vorig jaar	Liter/jaar	% verschil t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984	39.554	-3,2 (2)	75.831	4,2 (2)
1990	27.702	-5,7 (3)	104.897	5,7 (3)
1991	25.996	-6,2	110.675	5,5
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1993	22.406	-8,1	127.797	8,5
1994	20.838	-7,0	139.282	9,0
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4

(1) Aantal leveraars : 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

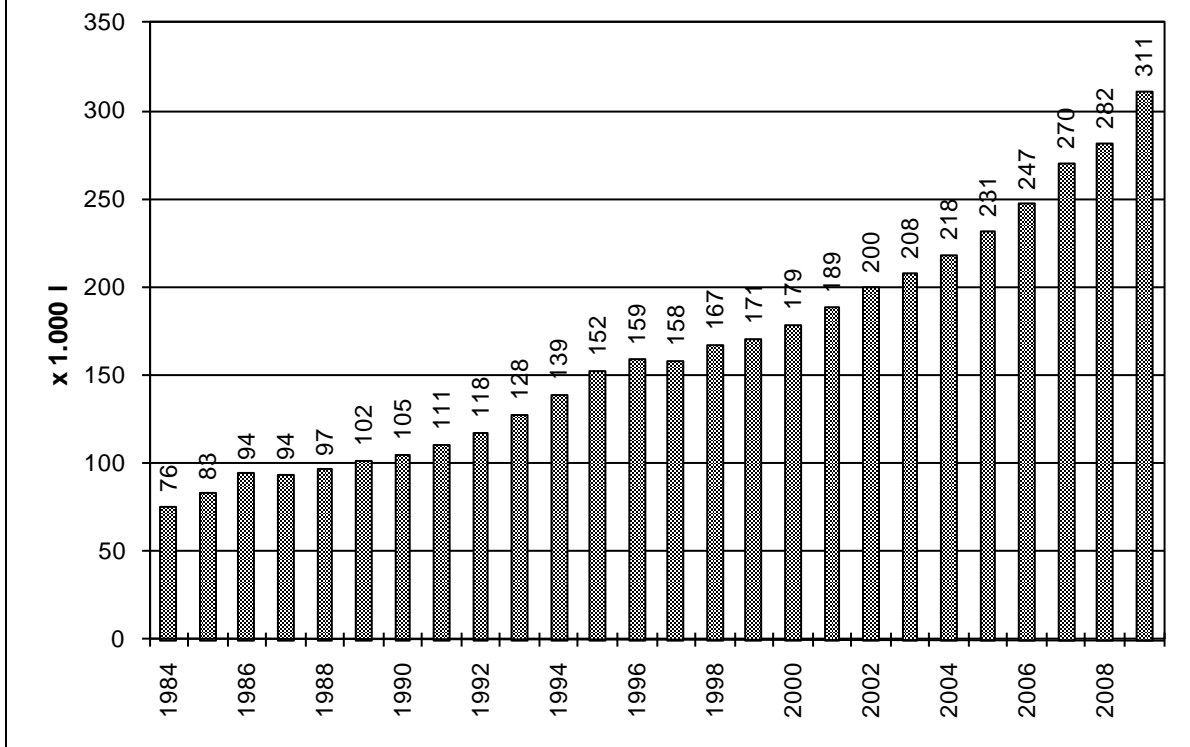
(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO's, Kw aliteitsuitslagen

Wanneer we rekening houden met een globaal volume van melkleveringen van 3.098 miljoen liter, blijkt dat de gemiddelde individuele leveringen geëvolueerd zijn naar 310.951 liter in 2009, hetzij een toename van 10,4 % in vergelijking met vorig jaar. Op drie jaar tijd, in de periode eind 2006 – eind 2009, is de gemiddelde melklevering in ons land met meer dan één vierde toegenomen, namelijk van 247.000 liter naar 311.000 liter. Dit is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 6 % en een daling van het aantal melkleveraar met 16 %.

België / Belgique
Melklevering per Leveraar
Livraisons de Lait par Fournisseur

Volgens de ramingen van BCZ wordt voor het laatste afgesloten melkjaar, met name 2009/2010, een onderschrijding verwacht van 3,63 %. Alhoewel de cijfers nog niet definitief zijn, is het verschil ten opzichte van het quotum voldoende groot om te kunnen bevestigen dat het quotum niet volgemolken is. Het zal het vijfde opeenvolgende jaar zijn dat België haar nationaal quotum niet volmelkt.

Het gemiddelde vetgehalte in de melkleveringen van 2009 is gestegen ten opzichte van 2008, met 0,18 gram per liter, om 42,15 gram per liter te bereiken. Het eiwitgehalte is gedaald tot 34,49 gram per liter, dus een terugkeer naar de waarden van 2006 na de piek van 2007.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Verschil	Eiwitgehalte (g/l)	Verschil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1993	41,47	0,67	34,26	0,21
1994	41,46	-0,01	34,15	-0,11
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.4. De structurele verschillen tussen de Regio's en de Provincies blijven bestaan

Op basis van de verdeling van de toegekende melkquota voor leveringen aan zuivelfabrieken, kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector.

Verdeling van de quota melkerijleveringen 2008-2009

Quotumklasse (lit.)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	614	5,5	14,2	0,4
50 - 99.999	1.006	8,9	76,6	2,3
100 - 199.999	2.958	26,3	441,6	13,5
200 - 299.999	2.222	19,7	547,6	16,7
300 - 399.999	1.706	15,2	592,8	18,1
400 - 499.999	1.119	9,9	499,6	15,3
> 500.000	1.626	14,5	1.098,3	33,6
TOTAAL	11.251	100	3.270,7	100

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Zo blijkt dat 14,4 % van alle quotumhouders nog een quotum hebben dat lager ligt dan 100.000 liter. Deze groep die slechts een aandeel van 2,7 % van het nationaal beschikbare quotum bezit, is minder en minder vertegenwoordigd. Daartegenover staat dat een stijgend aantal melkveebedrijven (24,4 %) met een quotum van meer dan 400.000 liter, instaat voor 48,9 % van het Belgische leveringsquotum. Ter

herinnering, in 2008 vertegenwoordigden deze bedrijven slechts 19,5 % van de bedrijven en 44,1 % van het quotum.

De cijfers van de gemiddelde leveringsquota per provincie laten ons ook toe om de structurele verschillen hierbinnen vast te stellen. De best gestructureerde melkveehouderijen met het grootste gemiddelde quotum bevinden zich in de provincies Antwerpen, Limburg en Luik. De zwakste bedrijfsstructuren worden aangetroffen in Waals-Brabant en Henegouwen. In Vlaanderen ligt het gemiddelde quotum per bedrijf hoger dan het nationale gemiddelde.

Gemiddeld quotum melkerijleveringen (1)

(1000 l)	2006/07	2007/08	2008/09	08/09 (2)
Antwerpen	355,6	388,0	419,2	144
Limburg	332,4	357,0	391,6	135
Oost-Vlaanderen	225,8	249,5	275,2	95
West-Vlaanderen	211,0	229,6	255,9	88
Vlaams-Brabant	206,2	224,6	247,1	85
Vlaanderen	253,3	276,6	304,8	105
Liège	298,5	330,1	360,9	124
Luxembourg	230,2	255,8	271,5	93
Namur	206,9	234,8	257,2	88
Brabant Wallon	186,7	216,9	242,9	84
Hainaut	174,4	190,5	207,4	71
Wallonie	225,1	249,7	271,7	93
BELGIE	241,3	265,2	290,7	100

(1) Excl. rechtstreekse verkoop

(2) Index BELGIE = 100

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.5. Melkprijs 2009 daalt fors – driejaarlijks gemiddelde 2007-2009 hoger dan 2004-2006

De reële melkprijs (voor de reële gehalten aan vet en eiwitten, melkerijpremies en bijkomende betalingen inbegrepen, BTW excl.) is in 2009 met 23,8 % gedaald in vergelijking met 2008. Dit resultaat werd duidelijk na de jaarlijkse enquête over de melkprijs die gehouden werd bij de bedrijven die aangesloten zijn bij het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ).

Volgens deze enquête bedroeg de in 2009 reëel uitbetaalde prijs voor melk met 42,29 g vet per liter en 34,54 g eiwit per liter 24,74 euro per 100 liter. In 2008 bedroeg dit 32,48 euro voor 100 liter met 42,19 g/l vet en 34,76 g/l eiwit. Dit is een vermindering van 7,74 euro voor 100 liter.

Over de periode 2007-2009 bedroeg de gemiddelde reële prijs 31,13 euro per 100 liter, hetzij 7,3 % of 2,12 euro per 100 liter meer dan in de periode 2004-2006.

Men moet ook de rechtstreekse inkomentoeslag vermelden die de melkveehouder ontvangt ter compensatie van de afbouw van de ondersteuning inbegrepen in het Europese zuivelbeleid. Deze premie bedraagt 3,66 euro per 100 liter en is inmiddels volledig ontkoppeld en geïntegreerd in de rechten van het volledige landbouwbedrijf.

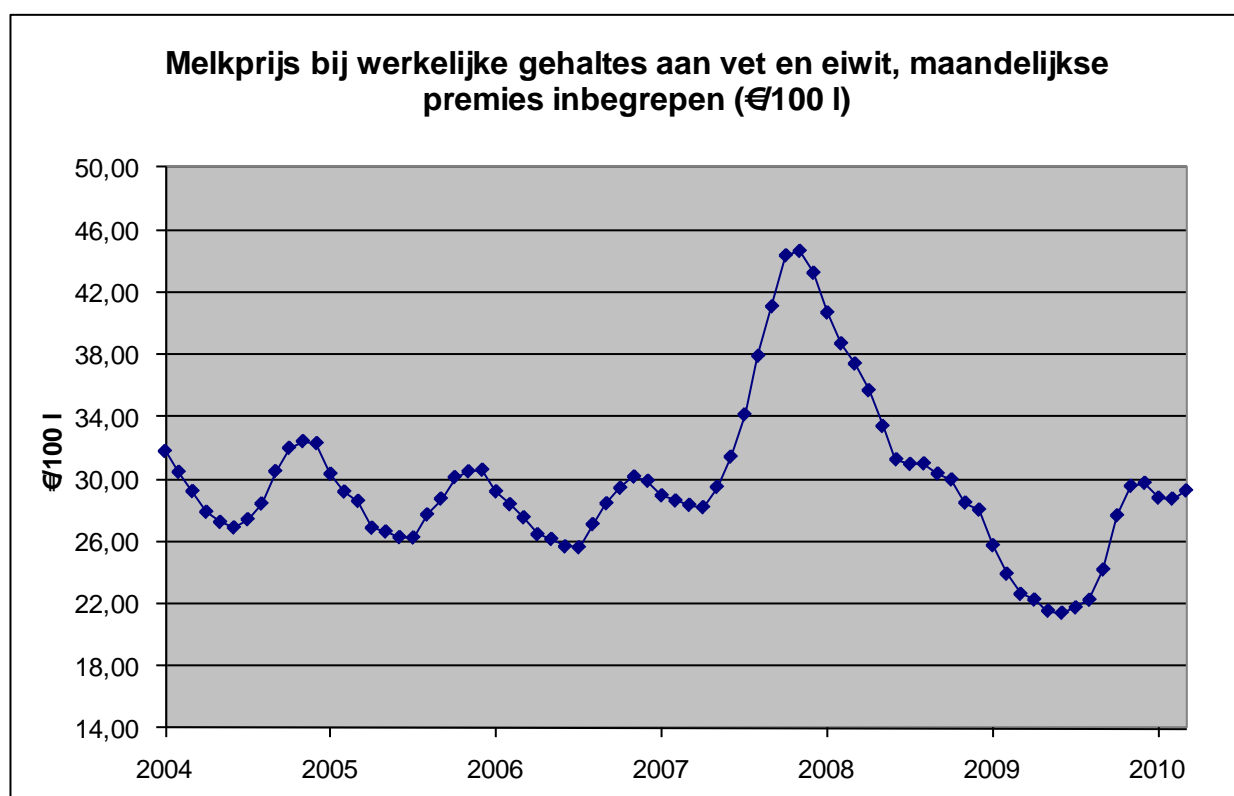
Reële Melkprijs AVCZ

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54

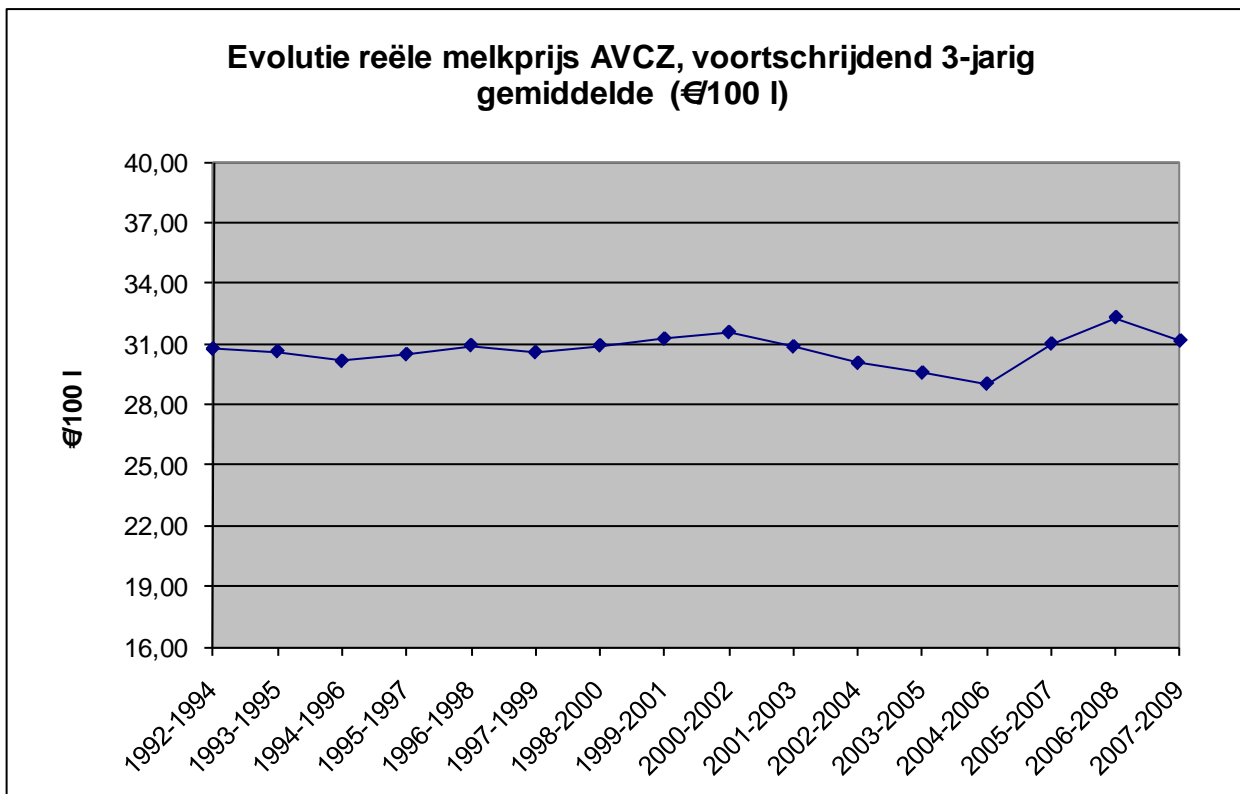
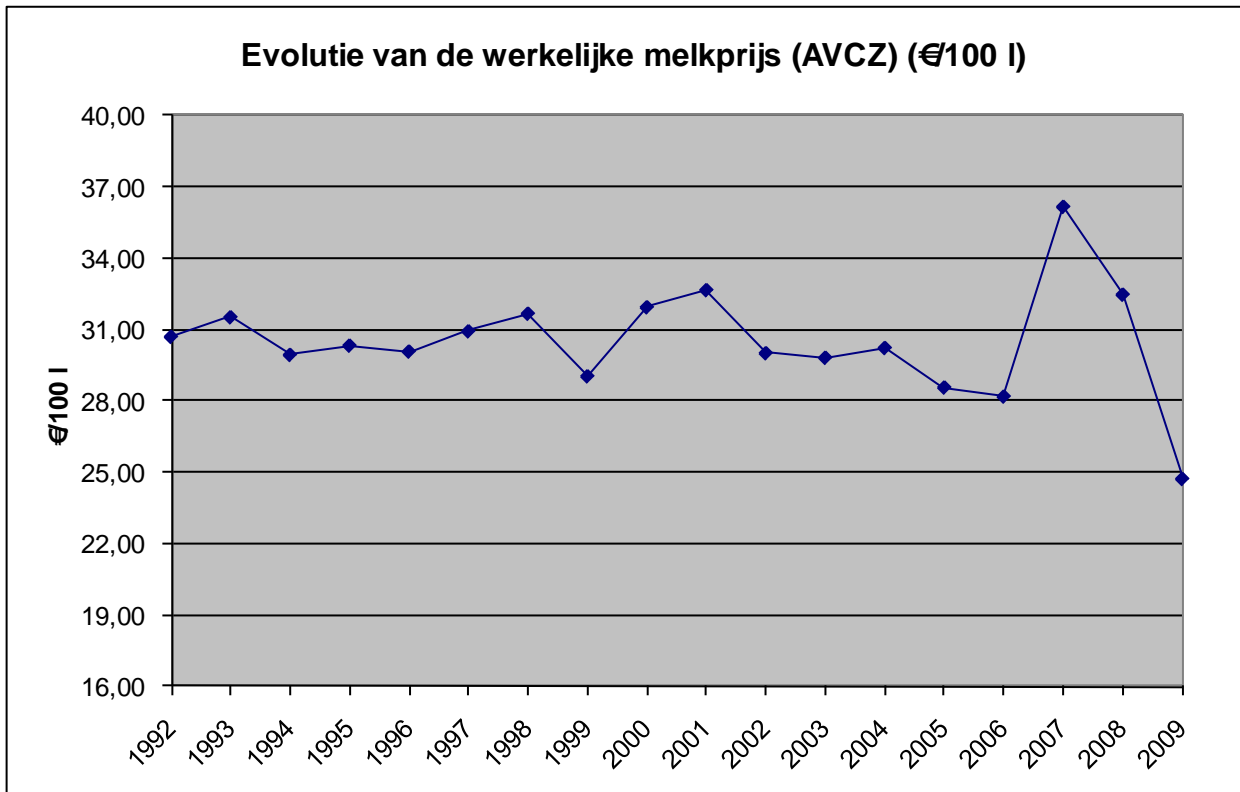
Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalings, exclusief BTW

Bron: AVCZ

Gemiddeld in Europa was de gemiddelde prijs betaald aan de producenten in 2009, gedaald met meer dan 23 %, zoals in ons land.

In de periode 2004-06 kent de melkprijs een seizoenaal verloop, de cyclus loopt af in 1 jaar en de extremen wijken maximum 10 % af van het gemiddelde. In de periode 2007-09 is het jaarlijks seizoenaal patroon weg en manifesteert zich een cyclus van 3 jaar. De extremen wijken tot 50 % af van het gemiddelde. De melkprijs tussen 2004 en 2006 laat duidelijk het effect zien van de stapsgewijze zuivelhervorming (daling interventieprijs) beslist in juni 2003.

2.3.6. Zuivelproductie

Op het vlak van de zuivelproductie kunnen we 2009 aan de hand van de volgende trends samenvatten :

- daling van de productie van witte consumptiemelk en van melkdranken;
- stabiele productie voor de verse zuivelproducten, behalve voor yoghurt;
- stijging van de boterproductie;
- daling van de totale productie van melkpoeder, gelinkt aan een belangrijke vermindering van de productie van volle melkpoeder;
- stijgende kaasproductie;
- de productie van ijsbereidingen daalt.

— Consumptiemelk : dalende productie

De totale productie van consumptiemelk is verminderd met 2,1 %. Zo is de verhoging van 2008 tot nul herleid. Enkel de halfvolle melk en de melk met vitamines stijgen (respectievelijk +0,6 % en +8,5 %). Het deel van halfvolle melk in de productie van consumptiemelk blijft groeien. De productie van melkdranken daalt, waarbij de verhoging van de productie van melk met vitamines de daling van de productie van chocolademelk niet compenseert. De daling van de productie van chocolademelk is belangrijker dan in 2008 en bereikt bijna 10 %.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984 (1)	1995 (1)	2005	2006	2007	2008	2009
Volle melk	73,7	34,6	20,9	20,6	20,8	20,5	20,3
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	51,7	52,5	54,0	55,5
Magere melk	10,8	12,3	7,0	8,0	8,2	7,4	7,1
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	3,5	3,2	3,2	2,7
Chocolademelk	—	—	12,5	13,1	12,0	11,4	10,5
Melk met vitamines	—	—	2,4	3,1	3,3	3,6	4,0
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100

(1) Aandeel in de productie van witte melk
Bron : NIS

— Verse zuivelproducten : vrij stabiel

De productie van verse zuivelproducten blijft vrij stabiel, al zijn er tussen de soorten wel wat verschuivingen. De yoghurtproductie herstelt zich meer dan helemaal van de zware daling in 2008. De gefermenteerde melk kent een lichte daling. De productie van room zet haar gestage groei voort. De desserts daarentegen krijgen een klap.

— De boterproductie herneemt weer

Na meerdere jaren van daling, vertoont de productie van boter in 2009 een verhoging van bijna 10 %. De productie van herbewerkte boter stijgt ook serieus.

— Melkpoeder : daling

De totale productie van melkpoeder kent in 2009 een terugloop van bijna 7 %. De productie van volle melkpoeder daalt sterk : het productieniveau van 2008 is verminderd met één vierde. De productie van magere melkpoeder daarentegen stijgt, maar dit compenseert de dalende productie van volle melkpoeder niet. Deze situatie is het tegengestelde van wat zich voordeed in 2008. De crisis die de exportmogelijkheden beperkte en de mogelijkheid tot verkoop van magere melkpoeder in interventie verklaren deze evolutie.

De productie van geëvaporeerde en geconcentreerde melk daalt in vergelijking met 2008.

— **Kaasproductie stijgt**

De kaasproductie, zonder rekening te houden met de smeltkaas, stijgt met 4,0 %. De productie van verse kaas, van harde en halfharde kazen, en de Italiaanse kazen stijgt. Cheddar vertoont een vermindering van de productie van meer dan 11 % ten opzichte van 2008. De productie van smeltkaas kent een nieuwe daling in 2009 (-9,3 %). De kaasproductie, smeltkaas inbegrepen, daalt in 2009 ten opzichte van het voorgaande jaar.

— **Melk- en roomijs : de negatieve evolutie van de productie zet zich verder**

In 2009 constateren we een belangrijke vermindering van de productie (-18,3 %). Het niveau van deze vermindering is hoger dan hetgeen geregistreerd werd in 2008 (-11,8 %).

Zuivelproductie in België

(in 1.000 liter of ton)	1990	2000	2005	2007	2008	2009	09/08 %
CONSUMPTIEMELK (1,000 l)							
WITTE MELK	806.168	671.165	615.710	655.531	669.989	660.093	-1,5
- volle melk	366.695	206.457	151.672	163.093	161.495	156.746	-2,9
° AA	62.499	26.428	18.460	17.434	14.880	13.236	-11,0
° gewone	304.196	180.029	133.212	145.659	146.615	143.510	-2,1
- halfvolle melk (incl. AA)	329.114	359.775	385.276	404.353	425.382	428.060	0,6
- magere melk	91.769	76.093	51.113	63.424	58.158	54.821	-5,7
- karnemelk	18.590	28.840	27.649	24.661	24.954	20.466	-18,0
MELKDRANKEN	59.169	96.851	108.531	121.303	118.046	111.568	-5,5
° chocolademelk	59.169	89.152	90.742	95.770	89.621	80.732	-9,9
° met vitamines	—	7.699	17.789	25.533	28.425	30.836	8,5
TOTAAL	865.337	768.016	724.241	776.834	788.035	771.661	-2,1
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1,000 l)							
- yoghurt	—	64.582	42.894	47.461	40.218	47.681	18,6
° natuur	—	35.145	19.889	21.097	16.070	21.273	32,4
° andere (+ vruchten, ...)	—	29.437	23.005	26.364	24.148	26.408	9,4
- gefermenteerde melk	—	157.357	255.117	251.540	255.603	253.218	-0,9
° natuur	—	55.590	81.942	75.146	78.718	76.535	-2,8
° andere (+ vruchten, ...)	—	101.767	173.175	176.394	176.885	176.683	-0,1
- consumptieroom	48.938	94.612	123.206	129.959	131.011	133.284	1,7
- desserts (pap, vla, ...)	52.321	81.195	86.979	94.147	97.883	89.287	-8,8
TOTAAL	—	397.746	508.196	523.107	524.715	523.470	-0,2
BOTER (ton)							
- melkerijboter	55.050	35.505	38.041	34.753	27.335	30.036	9,9
- herbewerkt	—	30.002	41.017	37.769	39.220	47.006	19,9
- > 90 % vet	—	75.199	75.794	—	—	—	—
TOTAAL	—	140.706	154.852	72.522	66.555	77.042	15,8
MELKPOEDER (ton)							
- niet-magere	34.625	67.459	80.391	70.704	84.026	62.974	-25,1
- magere	84.893	75.799	78.543	79.312	71.003	81.443	14,7
- andere (karnemelk + w ei)	5.446	14.464	4.988	—	—	—	—
TOTAAL	124.964	157.722	163.922	150.016	155.029	144.417	-6,8
KAAS (ton)							
- verse kaas	23.480	9.415	10.169	9.365	9.559	9.875	3,3
- natuurkaas	39.539	49.275	48.680	56.182	56.105	58.425	4,1
° Gouda	8.399	5.186	3.790	4.048	4.382	4.298	-1,9
° Cheddar	8.565	8.256	8.771	4.149	4.873	3.067	-37,1
° andere harde en halfharde	19.677	26.210	20.098	22.475	21.842	24.337	11,4
° Herve	993	510	521	—	—	—	—
° Italiaans (Mozzarella, ...)	1.905	9.113	15.500	25.510	25.008	26.723	6,9
- smeltkaas	42.797	55.407	49.293	42.693	40.440	36.662	-9,3
TOTAAL	105.816	114.097	108.142	108.240	106.104	104.962	-1,1
TOTAAL (excl. smeltkaas)	63.019	58.690	58.849	65.547	65.664	68.300	4,0
EVAP + CONDENS	27.906	68.345	80.315	74.713	90.267	86.851	-3,8
ROOM- EN MELKIJS	111.732	98.811	108.631	119.976	109.391	89.394	-18,3

—: niet beschikbaar

Bron: NIS

2.3.7. Gezinsaankopen als indicator voor het zuivelverbruik

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per hoofd)	1980	2000	2005	2007	2008	2009	09/08 %
Totaal melk (1)	76,3	64,2	56,1	54,8	53,9	53,5	-0,7
° Karnemelk	4,0	1,4	1,0	0,8	0,7	0,7	0,0
° Chocolademelk	1,8	3,2	3,2	3,6	3,4	3,4	0,0
Yoghurt	4,8	10,4	10,9	10,9	10,5	10,8	2,9
Room	0,7	1,9	2,2	2,2	2,3	2,4	4,3
Boter	6,5	3,2	2,4	2,4	2,4	2,4	0,0
Kaas (2)	10,2	14,9	16,2	16,1	15,7	15,6	-0,6
° Verse witte kaas	—	4,0	4,6	4,1	3,9	3,7	-5,1
° Smeltkaas	1,0	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	0,0
° Andere kaas	—	9,7	10,4	10,7	10,5	10,6	1,0

(1) Inclusief hoefmelk, gefermenteerde melk en exclusief soja-drinks

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: LEI-Verbruikerspanel & GfK (vanaf 1992)

Uit de gegevens inzake gezinsaankopen van zuivelproducten kunnen we de volgende trends afleiden :

- De melkconsumptie daalt verder en bedraagt 53,5 liter per hoofd en per jaar in 2009.
- Het yoghurtverbruik stijgt opnieuw.
- Het roomverbruik stijgt weer; maar de consumptie van light room daalt zeer lichtjes.
- De boterconsumptie blijft stabiel op hetzelfde niveau als in 2005.
- Het kaasverbruik vermindert opnieuw, vooral de verse kaas.

2.3.8. Melkqualiteit : stabiele resultaten ten opzichte van 2008

De kwaliteitsresultaten van 2009 blijven stabiel ten opzichte van de resultaten van 2008. De resultaten voor de remstoffen en het vriespunt zijn lichtjes beter ten opzichte van 2008. De resultaten voor filtratie zijn identiek gebleven aan het voorgaande jaar. Alle andere criteria, dus de kiem- en celgetallen, zijn lichtjes verslechterd ten opzichte van 2008.

Sinds 2000 worden alle melkleveringen systematisch onderzocht op de aanwezigheid van remstoffen. In 2009 is het percentage van de positieve monsters voor remstoffen verminderd in vergelijking met 2008 : van 0,08 naar 0,06 %. Parallel hieraan gaat het percentage van producenten die gepenaliseerd worden voor remstoffen ook naar omlaag, van 0,88 % in 2008 naar 0,67 % in 2009.

De kwaliteitsresultaten blijven relatief stabiel sinds 2005. De inspanningen van de zuivelsector moeten de komende jaren aangehouden worden om het huidig bereikte niveau te behouden, zelfs nog om deze resultaten te verbeteren. De lichte verslechtering van de resultaten voor het aantal kiem- en celgetallen zal van nabij gevolgd moeten worden.

Jaaroverzicht van het aandeel melkvervaarders zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparameter	1993	2002	2007	2008	2009	% 09/08
Kiemgetal (1)	88,2	97,0	97,6	97,6	97,4	-0,2
Celgetal (2)	82,2	97,0	96,4	96,2	95,9	-0,3
Remstoffen (*)	99,5	98,9	99,2	99,1	99,3	0,2
Vriespunt	98,9	99,2	98,8	98,7	99,2	0,5
Filtratie	99,7	99,7	99,9	99,9	99,9	0,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(*) Sinds 1 november 2000 worden alle hoeveemonsters systematisch onderzocht op de aanwezigheid van remstoffen. Sindsdien wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalitatie (29,75 €/ 100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.9. Integrale Kwaliteitszorg (IKM)

In 2009 is het aantal gecertificeerde IKM producenten stabiel gebleven. 67,6 % van de Waalse melkproducenten en 96,0 % van de Vlaamse melkproducenten bezaten een IKM certificaat (2008 : respectievelijk 69,2 % en 94,0 %). In Oost-Vlaanderen bezitten 96 % van de producenten een IKM-certificaat. Vlaams Brabant, met 91 % gecertificeerde producenten, staat op de laatste plaats. In Wallonië staat Luik op de eerste plaats met 76,0 % gecertificeerde producenten, terwijl de provincie Namen, aan de andere kant van het klassement, er slechts 59,0 % heeft. Deze cijfers staan in relatie tot het feit dat meerdere zuivelondernemingen alleen nog melk ophalen afkomstig van IKM-gecertificeerde melkveebedrijven.

Voor wat betreft de autocontrolelids ophaling en transport die in 2005 goedgekeurd werd door het FAVV, beschouwen we dat in 2009 in Vlaanderen 98 % van de melk opgehaald en vervoerd werd door een gecertificeerd bedrijf. In Wallonië is het aantal gecertificeerde ophaal- en transportbedrijven niet vooruit gegaan en is op 2 gebleven.

2.3.10. Opflakking van de noteringen in het 2^e semester 2009

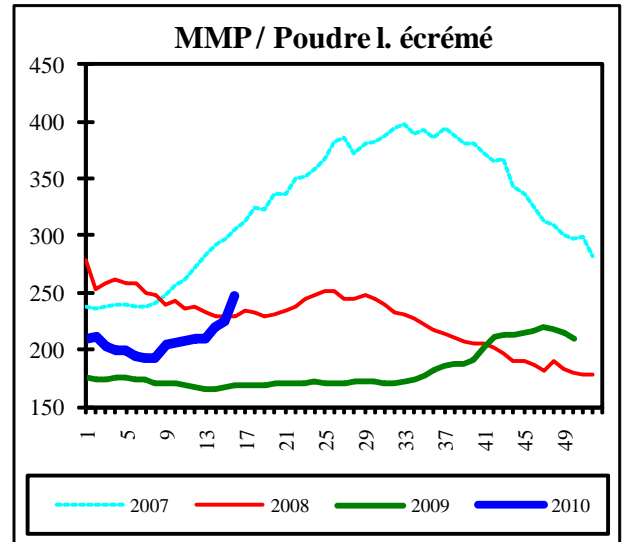
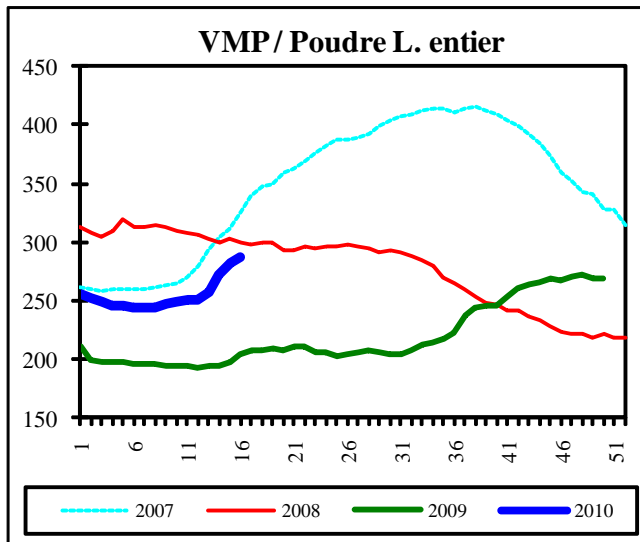
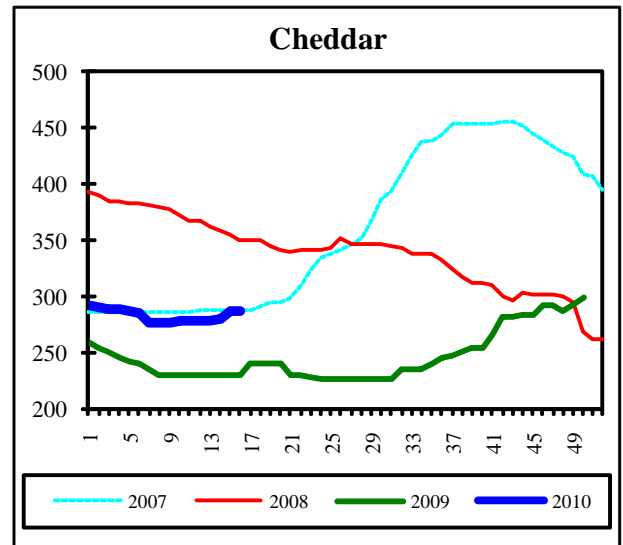
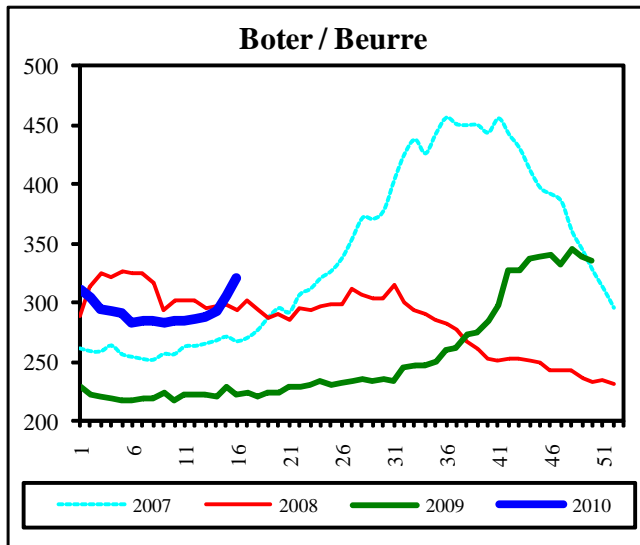
Na een belangrijke daling van de noteringen in 2008, bleven de prijzen op een zeer laag niveau in de eerste helft van 2009. Slechts vanaf het 2^e semester kwam er een stijging van de noteringen. De meest uitgesproken jaarlijkse verhoging is voor boter.

Prijsnoteeringen (€/100 kg)

	1.01.06	1.01.07	1.01.08	01.01.09	31.12.09	% Δ '09
Boter	269,13	262,43	289,20	228,60	308,90	35,1
Gouda	355,00	325,00	385,00	310,00	—	—
Cheddar	288,25	286,25	393,00	258,80	292,50	13,0
Volle melkpoeder	242,68	261,09	313,18	211,20	253,20	19,9
Magere melkpoeder	198,29	238,43	279,11	176,00	207,70	18,0

—: vertrouwelijke gegevens

OFFICIELE BELGISCHE PRIJSNOTERINGEN (€/100 kg)
 COTATIONS OFFICIELLES BELGES (€/100 kg)

2.3.11. Omzet en investeringen

	1990	2000	2005	2007	2008	2009	% 09/08
- OMZET (mio euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	3.025	3.344	3.756	4.478	4.378	3.885	-11,3
b. Voedingsindustrie	18.913	27.252	31.510	36.933	40.363	38.693	-4,1
c. Aandeel zuivel (%)	16,0	12,3	11,9	12,1	10,8	10,0	
- TEWERKSTELLING (2)							
a. Zuivelindustrie (2) (3)	7.595	5.248	5.458	5.635	5.582	5.540	-0,8
b. Voedingsindustrie	90.572	86.477	89.518	88.714	—	—	—
c. Aandeel zuivel (%)	8,4	6,1	6,1	6,4	—	—	
- INVESTERINGEN (1.000 euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	62.692	84.424	85.178	95.967	75.697	96.194	27,1
b. Voedingsindustrie	1.000.771	1.036.043	1.055.989	1.296.600	1.364.718	1.158.716	-15,1
c. Aandeel zuivel (%)	6,3	8,1	8,1	7,4	5,5	8,3	

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

(3) Tot jaar 2000, situatie op 30 juni; vanaf 2005 situatie op 31 december

—: niet beschikbaar

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) op basis van de gedecentraliseerde statistieken van het RSZ (statistieken gecentraliseerd in 2008 en 2009)

De omzet van de Belgische zuivelindustrie, die sterk gestegen was in 2007, op een niveau van bijna 4,4 miljard euro, is in 2009 gedaald met meer dan 11 % om een waarde te bereiken van 3,9 miljard euro. De omzet van de volledige voedingsindustrie heeft in 2009 ook een daling gekend maar deze blijft beperkt. Voor 2009 is het aandeel van de zuivelsector in de omzet van de Belgische voedingsindustrie gedaald. De Belgische zuivelindustrie blijft één van de belangrijkste sectoren van de voedingsindustrie.

De investeringsomvang binnen de Belgische zuivelindustrie is serieus gestegen in 2009 (+27,1 %), in tegenstelling tot wat zich afspeelt in de voedingsindustrie (-15,1 %). Zowel Vlaanderen, als Wallonië zien hun investeringen stijgen ten opzichte van de bedragen van 2008. De verdeling van de investeringen tussen de regio's blijft ruim in het voordeel van het Noorden van het land.

De analyse van de statistieken over de zuivelindustrie per regio maakt duidelijk dat Vlaanderen en Wallonië respectievelijk voor 2/3 en 1/3 bijdragen tot de omzet. Het deel van Vlaanderen stijgt over het totaal van België. Voor de investeringen bereikt het deel van Vlaanderen bijna 80 %, maar het daalt.

De zuivelindustrie per regio

	2005	2006	2007	2008	2009	Aandeel Rijk 2009
- OMZET (mio euro)						
° Vlaanderen	2.497	2.463	2.936	2.891	2.655 (2)	68,3
° Wallonië	1.114	1.135	1.345	1.298	1.073 (3)	27,6
° Brussel	145	143	197	190	157 (3)	4,0
- TEWERKSTELLING (4)						
° Vlaanderen	3.704	3.743	3.766	3.920	3.930	96,2
° Wallonië	1.557	1.607	1.577	1.553	1.501	27,6
° Brussel	197	267	292	109	109	2,0
- INVESTERINGEN (1.000 euro)						
° Vlaanderen	64.815	67.296	63.745	60.364	75.554 (2)	78,5
° Wallonië	18.016	19.152	28.114	13.378	18.009 (3)	18,7
° Brussel	2.347	2.423	4.108	1.955	2.631 (3)	2,7

(1) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

(2) De gegevens voor het 4de kwartaal 2009 zijn nog voorlopig

(3) Raming

(4) Situatie op 31 december

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) op basis van de gedecentraliseerde statistieken van het RSZ

(statistieken gecentraliseerd in 2008 en 2009)

2.3.12. Tekort op handelsbalans zo goed als weggewerkt

Uitgedrukt in volume, is de invoer in 2009 lichtjes lager dan die in 2008 (-1,0 %) en bereikt ongeveer 1,62 miljoen ton. De export stijgt weer in 2009 (+5,2 % ten opzichte van 2008) en bereikt ongeveer 1,7 miljoen ton.

In waarde is de invoer gedaald met 14,0 % in 2009. De export kent dezelfde evolutie met een daling van 12,5 %. Deze trend werd veroorzaakt door de zwakke prijzen op de zuivelmarkt voor een groot deel van 2009.

Invoer

(1.000 ton)	2005	2006	2007	2008	2009	% 09/08
Melk en room	885,6	831,1	796,9	771,1	807,7	4,7
Melkpoeder	114,5	136,8	179,7	170,5	188,4	10,5
Gefermenteerde producten (1)	167,3	156,7	144,2	144,3	143,6	-0,5
Wei (2)	112,9	129,1	142,9	115,2	108,7	-5,6
Boter	106,1	124,5	123,6	111,7	102,4	-8,3
Kaas	242,2	261,3	254,6	318,1	264,4	-16,9
TOTAAL	1.628,6	1.639,5	1.641,9	1.630,9	1.615,2	-1,0

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingrediënten

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2006	2007	2008	2009	% 09/08
Melk en room	497,8	443,7	512,8	470,7	376,6	-20,0
Melkpoeder	214,4	242,4	382,1	345,5	274,7	-20,5
Gefermenteerde producten (1)	143,9	151,6	153,2	154,8	150,5	-2,8
Wei (2)	60,5	76,6	123,8	74,7	54,8	-26,6
Boter	303,7	324,7	377,1	327,3	265,6	-18,9
Kaas	838,1	875,3	924,0	1.013,3	931,1	-8,1
TOTAAL	2.058,4	2.114,3	2.473,0	2.386,3	2.053,3	-14,0

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingrediënten

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Uitvoer

(1.000 ton)	2005	2006	2007	2008	2009	% 09/08
Melk en room	684,1	703,4	739,1	741,4	801,0	8,0
Melkpoeder	225,0	220,7	239,1	275,3	269,0	-2,3
Gefermenteerde producten (1)	332,0	339,5	329,9	309,2	316,4	2,3
Wei (2)	86,5	63,1	69,9	55,6	53,4	-4,0
Boter	139,0	133,9	136,7	120,7	139,3	15,4
Kaas	131,9	136,2	135,6	135,9	144,6	6,4
TOTAAL	1.598,5	1.596,8	1.650,3	1.638,1	1.723,7	5,2

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingrediënten

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2006	2007	2008	2009	% 09/08
Melk en room	311,8	311,7	389,1	382,9	368,0	-3,9
Melkpoeder	402,8	390,8	583,3	677,8	476,2	-29,7
Gefermenteerde producten (1)	268,3	274,0	281,7	283,0	277,5	-1,9
Wei (2)	38,0	33,1	53,4	30,3	29,3	-3,3
Boter	381,3	363,3	469,6	400,4	379,5	-5,2
Kaas	470,5	491,6	522,3	563,2	516,0	-8,4
TOTAAL	1.872,7	1.864,5	2.299,4	2.337,6	2.046,5	-12,5

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingrediënten

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	76,92	150,50	-73,57
1980	611,11	660,76	-49,65
1990	1.116,34	1.136,49	-20,15
1997	1.700,52	1.757,14	-56,62
1998	1.718,70	1.857,49	-138,80
1999	1.664,56	1.813,07	-148,51
2000	1.861,04	2.000,45	-139,42
2001	1.951,24	2.074,28	-123,04
2002	1.783,80	2.011,10	-227,30
2003	1.791,00	2.123,94	-332,94
2004	1.907,17	2.122,63	-215,46
2005	1.872,69	2.058,40	-185,71
2006	1.864,40	2.114,20	-249,80
2007	2.299,40	2.473,00	-173,60
2008	2.337,60	2.386,30	-48,70
2009	2.046,50	2.053,30	-6,80

Bron: NIS, CRB vanaf 1995

Sedert decennia kent ons land een aanzienlijk handelstekort in zuivelproducten. Sedert 2007 daalt dit tekort jaar na jaar. In 2009 is het zo goed als weggewerkt. Maar het uitvoersaldo dat werd geregistreerd in de 3 volgende productcategorieën blijft negatief : kaas, melk en room, en wei.

Het aandeel van de uitvoer binnen de EU neemt toe in 2009. De uitvoer naar derde landen van boter, en in mindere mate van melkpoeder, daalt. Uitgedrukt in waarde heeft de export naar derde landen een daling gekend van meer dan 25 %.

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

(% van de waarde)	2000		2007		2008		2009	
	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	99,7	0,3	98,6	1,4	98,4	1,6	98,5	1,5
Melkpoeder	62,6	37,4	52,9	47,1	45,4	54,6	46,3	53,7
Gefermenteerde prod. (1)	94,4	5,6	94,4	5,6	97,4	2,6	98,1	1,9
Wei (2)	75,2	24,8	57,1	42,9	46,9	53,1	46,8	53,2
Boter	96,2	3,8	84,5	15,5	87,1	12,9	90,2	9,8
Kaas	97,1	2,9	98,6	1,4	98,8	1,2	98,5	1,5
TOTAAL	87,1	12,9	82,6	17,4	80,4	19,6	84,0	16,0

(1) incl. karnemelk EU = Europese Unie

(2) incl. zuivelingsrediënten DL = Derde Landen

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)

Uitvoer naar EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1998	1.544,83	173,87	1.718,70
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)